

Gemeente Maastricht

Vergunnen, Toezicht en Handhaven

Evaluatie van het locatiebeleid GSM zendinstallaties

en actualisering
naar

**Beleid antenne-installaties
voor
mobiele communicatie
(Antennebeleid 2009)**

Maastricht, 20 januari 2009

Collegebesluit: 29 januari 2009
Publicatie: 18 februari 2009
In werking: 1 maart 2009

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. leeswijzer
3. Juridisch kader
4. samenvatting geldend beleid
5. evaluatie van het huidig beleid
 - 5.1. algemeen
 - 5.2. ervaringen van de gemeente en providers
 - 5.3 communicatie en draagvlak
6. Het nieuwe beleid
 - 6.1 ontwikkelingen op technologisch gebied
 - 6.2 onderzoeken met betrekking tot de gezondheid
 - 6.3 vraag en aanbod
 - 6.3.1 onderzoek naar de vraag
 - 6.3.2 mogelijkheden aanbod
 - 6.3.3 plaatsingsbeleid
 - 6.4 Zoekcriteria
 - 6.5 Welstandsparagraaf
7. Communicatie
8. voorstellen beleidswijzigingen

Bijlagen:

- I Overzichtskaart met gehanteerde gebiedsindeling.

1. Inleiding

Op 19 oktober 1999 heeft het college van Burgemeester en Wethouders van Maastricht een beleidsnota vastgesteld met betrekking tot het plaatsen van GSM installaties door providers in de gemeente Maastricht (de nota locatiebeleid GSM-zendinstallaties).

Nu, bijna negen jaar later, is het tijd om te bezien of het toen vastgestelde beleid adequaat heeft gewerkt. Het in 1999 vastgestelde beleid moet in ieder geval worden geactualiseerd. Immers de voortschrijdende ontwikkeling van de technologie is er de oorzaak van dat het beleid achterop dreigt te raken en steeds vaker ad hoc oplossingen moeten worden gezocht om aan de groeiende en gewijzigde vraag naar locaties voor zendinstallaties te kunnen blijven voldoen. Daarnaast is er ook meer bekend over de gevolgen voor de gezondheid, zodat de toen opgestelde uitgangspunten ook aan deze nieuwe kennis moeten worden aangepast.

De in 1999 opgestelde nota locatiebeleid GSM zendinstallaties is zo genoemd omdat er toen op dat gebied niets anders was dan GSM. Alleen maar telefoneren met een mobieltje is alweer tamelijk ouderwets. Met een mobieltje kun je inmiddels veel meer zenden en ontvangen.

De GSM lijkt zijn langste tijd te hebben gehad. UMTS (Universal Mobile Telecommunication System) doet zijn intrede. UMTS maakt gebruik van de 3^e generatie technologie. Niemand kan voorspellen wat er over 2 of 3 jaar, of misschien zelfs al volgend jaar zal zijn op dit gebied. Het is daarom haast vanzelfsprekend om ook de titel van de beleidsnota aan te passen en meer flexibiliteit te geven. Het GSM beleid wordt verruimd naar het antennebeleid voor mobiele communicatie, kortweg antennebeleid 2009.

Met de actualisering van het beleid lopen we weer in de pas met de vraag naar zendinstallaties. Het blijft afhankelijk van de snelheid van de opvolgende ontwikkelingen of we met deze actualisering een aantal jaren vooruit kunnen. Zo nodig zullen al eerder voorstellen tot (partiële) aanpassing worden gedaan.

2. Leeswijzer

Vanzelfsprekend is ook voor het plaatsen van een antenne-installatie de bestaande wet- en regelgeving van toepassing. Het juridisch kader is de basis van het beleid en zal als eerste worden geformuleerd (paragraaf 3). Daarna wordt een korte samenvatting gegeven van het in 1999 vastgestelde beleid en uitgangspunten voor het plaatsen van zendinstallaties (paragraaf 4).

Vervolgens wordt dit beleid geëvalueerd, waarbij zowel de ervaringen vanuit de gemeente als de ervaringen en knelpunten van de providers worden weergegeven (paragraaf 5).

De ontwikkelingen op het gebied van de technologie (paragraaf 6.1) en de onderzoeken met betrekking op de gezondheid (paragraaf 6.2) worden vervolgens belicht vraag en aanbod worden onderzocht en op elkaar afgestemd (paragraaf 6.3), waarna de conclusies zullen worden getrokken voor het aan te passen beleid (paragraaf 6.4).

Nadat aandacht is besteed aan de communicatie en informatie aan de burgers (paragraaf 7) volgen tot slot de voorstellen van wijziging van het beleid (paragraaf 8), dat na vaststelling door BenW en publicatie in werking kan treden.

Het spreekt voor zich dat alle genoemde aspecten met de aanbieders van mobiele communicatie en met de relevante gemeentelijke vakdisciplines zijn besproken.

3. Het juridisch kader

Het ter plaatse geldende bestemmingsplan is in eerste instantie het toetsingskader bij de beoordeling van een verzoek tot het plaatsen van een antenne-installatie. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan wordt met het geldende beleid voor het plaatsen van een antenne-installatie rekening gehouden.

Indien het geldende bestemmingsplan het plaatsen van een antenne-installatie niet toelaat wordt aan de hand van het daartoe geldende beleid en de daarin opgenomen toetscriteria nagegaan of er op grond van de Wet ruimtelijke ordening een ontheffing kan worden verleend, danwel een projectbesluit kan worden genomen om de plaatsing van de antenne-installatie alsnog te realiseren.

Of er voor het plaatsen van een antenne-installatie een bouwvergunning nodig is op grond van de Woningwet is afhankelijk van de hoogte van de installatie. Voor het plaatsen van masten die minder dan vijf meter hoog zijn is geen bouwvergunning nodig. Als een antenne van minder dan vijf meter echter op een monument of in het beschermd stads- en dorpsgezicht wordt geplaatst, gelden dezelfde regels als voor het plaatsen van antennes van vijf tot veertig meter. Ook moet dan nog een monumentenvergunning worden verkregen.

Voor het plaatsen van antennes van vijf tot veertig meter hoog geldt een lichte bouwvergunning. Dit betekent dat op grond van wettelijk vastgestelde criteria binnen zes weken moet worden beoordeeld of de vergunning wel of niet wordt verleend als er geen strijd is met het ter plaatse geldende bestemmingsplan.

Voor alle masten voor antenne-installaties die hoger zijn dan veertig meter is een reguliere bouwvergunning vereist. De enige uitzondering hierop zijn de antennes voor het communicatiesysteem voor politie, brandweer en ambulance (C2000). Deze antennes en bijbehorende installaties zijn bouwvergunningvrij.

Alleen als de antenne-installatie een vermogen heeft van meer dan vier kilowatt heeft de eigenaar een milieuvergunning nodig. Dit geldt eigenlijk alleen voor omroepzenders.

4. Samenvatting geldend beleid

In 1999 is door BenW beleid vastgesteld voor het oprichten van GSM zendinstallaties om enerzijds de plaatsing van GSM zendinstallaties mogelijk te maken en anderzijds dit op een stedenbouwkundig, landschappelijk en maatschappelijk verantwoorde wijze te laten gebeuren. Door vaststelling van dat beleid hieromtrent ontstonden algemene toetsingscriteria voor de hele gemeente. Conform het handhavingsbeleid werd een globale gebiedsindeling naar type gemaakt. Per gebiedstype en voor de daarin benoemde drie functies werden nadere criteria opgesteld. De gehanteerde gebiedstypes zijn:

- Beschermd stadsgezicht (historische bebouwing)
- Stedelijk gebied (woongebieden)
- Industriegebied (bedrijvigheid)
- Buitengebied
- Infrastructuur

Per gebiedstype zijn 3 functies benoemd:

- Woonfunctie
- Werkfunctie
- Recreatieve functie

Voor de gebieden en functies zijn daarnaast twee beleidsvarianten ontwikkeld:

- Stimulerend beleid: in principe medewerking verlenen aan plaatsing, mits aan de nadere voorwaarden wordt voldaan (**ja/mits**);
- Restrictief beleid: in principe geen medewerking verlenen aan plaatsing, tenzij met het stimuleringsbeleid geen adequate oplossing wordt gevonden (**nee/tenzij**).

Concreet is voor de hele gemeente ten aanzien van de werkfunctie een stimulerend beleid en ten aanzien van de woonfunctie een restrictief beleid vastgesteld. Bij de recreatieve functie is een stimulerend beleid vastgesteld in het stedelijk en in het industriegebied. Per gebied en per functie zijn voorwaarden opgesteld waaraan installaties dienen te voldoen.

Matrix globaal beleid	wonen	werken	recreatie
Historische bebouwing	nee/tenzij	ja/mits	nee/tenzij
Woon gebied	nee/tenzij	ja/mits	ja/mits
Bedrijvigheid	nee/tenzij	ja/mits	ja/mits
Buitengebied	nee/tenzij	ja/mits	nee/tenzij
Infrastructuur	nee/tenzij	ja/mits	nee/tenzij

5. Evaluatie van het huidige beleid

5.1 algemeen

Het huidige beleid is opgesteld voor de oprichting van nieuwe en al bestaande GSM zendinstallaties op basis van de toen beschikbare kennis. De groei van het aantal masten tussen 1999 en 2008 kan als explosief worden omschreven. Waren er in Maastricht in 1999 ongeveer 60 zendinstallaties, in 2007 blijkt dat aantal al gegroeid tot 165 GSM installaties en 62 UMTS installaties. Uit het in 2008 ingediende plaatsingsplan blijkt dat de groei naar locaties waar providers graag een zendinstallatie willen plaatsen beïnvloed wordt door het feit dat het aantal providers is afgenomen van 5 naar 3. De providers willen de bestaande infrastructuur optimaliseren door eerst te bezien in hoeverre bestaande masten geschikt blijken om de wettelijk verplichte dekkingsgraad te waarborgen. Desondanks zal de behoefte naar masten blijven groeien alleen al vanwege de explosieve uitbreiding van technische mogelijkheden op het gebied van mobiele communicatie (internet, tv etc).

Het huidige beleid voor de plaatsing van zendmasten ten behoeve van telecommunicatie is gebiedsgericht. Het gaat uit van enerzijds de marktvrage en technische vereisten en anderzijds van volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedenschoon. Het huidige beleid past goed in de werkwijze van besluitvorming en vergunningverlening alsmede de traditie van het voeren van een samenhangend ruimtelijk beleid, maar is te eng geformuleerd en voldoet daarom niet meer aan de vrage die er vanuit de snelle technologische ontwikkelingen aan wordt gesteld.

De gebiedsgerichte vrage is er grofweg op gericht het waardevolle stadsgezicht en buitengebieden te vrijwaren van visuele vervuiling en de woongebieden daarenboven te vrijwaren van gevoelens van onrust.

5.2 ervaringen van de gemeente en providers

De gemeente is in het algemeen niet ontevreden over de wijze waarop het beleid tot nu toe is toegepast.

De providers geven aan dat het beleid op zich voldoet, maar plaatsen daar enkele kanttekeningen bij. Zo ervaren zij een spanningsveld tussen de behoefte aan het

plaatsen van antenne-installaties en het advies van de Welstands- en Monumentencommissie. Met name in een landschappelijke omgeving blijkt de inpasbaarheid van een antenne-installatie moeilijk realiseerbaar.

Functiewijzigingen van gebieden leiden tot problemen met het plaatsingsplan, met name als door de functieverandering de plaatsing van een antenne-installatie volgens het geldende beleid niet meer mogelijk blijkt (wijziging van sportvelden waar wel antennes konden worden geplaatst in woningbouw waar plaatsing niet mogelijk is).

De aard van de te plaatsen masten is afhankelijk van de stedenbouwkundige invulling. Bij dichte bebouwing in een landschappelijk gebied zijn masten met een beperkte hoogte en dus beperkte capaciteit mogelijk, waardoor er (te) veel masten moeten worden geplaatst. Als het plaatsen van hogere masten mogelijk zou zijn, zou met veel minder antenne-installaties kunnen worden volstaan.

De providers willen het liefst eerder bij de stedenbouwkundige ontwikkeling betrokken worden om de inpassing van de mast in het concept te kunnen optimaliseren vooral ook omdat er een stedenbouwkundige ontwikkeling gesignaleerd wordt dat gestapelde woningen meer richting stad worden gebouwd en daardoor ook de uitvalswegen van die gebieden moeten worden bediend hetgeen een verdere verdichting van het netwerk tot gevolg heeft.

Concluderend kunnen we zeggen dat het globale gebiedsgerichte beleid adequaat heeft gewerkt maar dat we met de huidige vraag tegen een aantal beperkingen aanlopen. Concreet betekent het uitsluiten van grote aaneengesloten gebieden een probleem voor de dekkingsmogelijkheden in relatie tot de capaciteit. Er bestaat behoefte aan een meer gedetailleerde gebiedsverdeling die leidt tot een meer homogene verdeling van de masten (zie 6.4) en aan maatwerk.

5.3 Communicatie en draagvlak

Bij de toepassing van het bestaande plaatsingsbeleid van antenne-installaties werd verondersteld dat de reguliere publicaties van aanvragen voor bouwvergunningen voor antenne-installaties voldoende waren om de burgers te informeren. In de praktijk bleek dit echter niet het geval, omdat er vooral behoefte bleek te bestaan aan informatie en overleg vóóraf. Afgesproken is nu, dat bij een voorgenomen plaatsing van een zendmast waarvoor bouwvergunning nodig is, nu ook, op initiatief van de gemeente, de betreffende buurtkaders worden geïnformeerd omtrent de voorgenomen plaatsing. Vanzelfsprekend wordt daarnaast ook de wettelijk voorgeschreven bouwvergunningsprocedure gevolgd, met de daaraan verbonden rechtsbeschermingsprocedure. Deze afspraken werken goed in de praktijk, zodat zij ook in het nieuwe beleid worden voortgezet.

6. Het nieuwe beleid

6.1 Ontwikkelingen op technologisch gebied

Het GSM tijdperk is voorbij. GSM was een digitale techniek die sinds 1994 in Nederland werd gebruikt voor draadloze mobiele telefonie. GSM maakt gebruik van de tweede generatie techniek die een netwerk vereist van antenne-installaties. De antenne kan een relatief klein verzorgingsgebied bestrijken. De nieuwste technologie is UMTS (Universal Mobile Telecommunication System). UMTS maakt gebruik van de derde generatie technologie waardoor het mogelijk is om sneller en effectiever grote hoeveelheden data (veel meer dus dan telefoon) mobiel te verzenden en te ontvangen.

Door het gebruik van UMTS wordt ook een hele belangrijke stap gezet op andere terreinen. Bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid kan met gebruik van UMTS een burgeralarmeringssysteem worden opgezet, waarmee nu al testen worden uitgevoerd. Op het gebied van gezondheid is mobiele communicatie onmisbaar. Medisch specialisten kunnen bijv. patiënten al tijdens het vervoer naar het ziekenhuis monitoren.

Het bestaande netwerk moet worden aangepast aan de nieuwe technologie (UMTS), maar ook worden uitgebreid door de verdere intensivering van het gebruik van mobiele communicatie en de daaruit voortvloeiende toenemende behoefte aan een verdere verdichting van het netwerk waardoor meer antenne-installaties noodzakelijk zijn. Een antenne heeft maar een beperkte capaciteit zowel qua bereik als het aantal gebruikers tegelijkertijd. Om de capaciteit van mobiele communicatie altijd te kunnen blijven garanderen is daardoor uitbreiding van het netwerk noodzakelijk.

Op het ogenblik zijn er drie soorten masten in gebruik:

- De zgn. micromasten (beperkte antennes voor hele kleine toepassingen zoals tunnels en garages en geïntegreerd in bestaande objecten);
- De dakmasten (ong. 5m hoge masten op andere bebouwing);
- De vrijstaande masten (ong. 40m hoge vrijstaande masten), inclusief de prik/buismasten van 23m die de verschijningsvorm van lantaarnpalen hebben.

De micromasten worden verwerkt in en op bestaande objecten als verkeersborden, richtingaanwijzers, vlaggenstokken etc. Die masten vormen op zich geen enkel probleem en kunnen zonder meer in bestaande straatbeelden worden ingepast.

De dakmasten van 5 meter worden in het algemeen geplaatst op gebouwen, conform het vastgestelde beleid. De opzetmasten worden aangepast aan de nieuwe technologie en zo geschikt gemaakt voor UMTS. Een verdichting tot een verdubbeling van het aantal masten is noodzakelijk, afhankelijk van intensiteit en gebruik.

De vrijstaande masten worden slechts geplaatst als er geen andere oplossing kan worden gevonden, of als daardoor het aantal masten kan worden beperkt. De plaatsing van de 40meter masten is 100% maatwerk in overleg met alle betrokken partijen.

6.2 Onderzoeken met betrekking tot de gezondheid

Mobiele telefonie maakt gebruik van een draadloze technologie die steunt op een uitgebreid netwerk van vaste antennes of basisstations die informatie uitzenden middels radiofrequente (RF)signalen. Wereldwijd bestaan meer dan 1,4 miljoen basisstations en dit aantal zal significant toenemen met de introductie van de derde generatie technologie.

Bij de vaststelling van het GSM beleid in 1999 was er nog veel onduidelijkheid over de effecten van de volksgezondheid ten gevolge van de elektromagnetische velden van zendinstallaties. Op basis van toen bekende gegevens werden richtlijnen opgesteld voor de plaatsing van GSM zendinstallaties.

In mei 2006 heeft de WHO (World Health Organization van de Verenigde Naties) in een rapport geconcludeerd dat gezien het zeer lage blootstellingsniveau en de onderzoeksresultaten, die tot op heden zijn verzameld, geen overtuigend wetenschappelijk bewijs is dat de zwakke RF-velden van basisstations en draadloze netwerken nadelige gezondheidseffecten veroorzaken. De WHO stelt dat het lichaam vijf keer meer absorbeert van de signalen van FM-radio en televisie dan van basisstations op vergelijkbaar niveau.

Op 6 juni 2006 zijn de resultaten van een langverwacht Zwitsers UMTS onderzoek naar gezondheidsklachten, in opdracht van de Zwitserse overheid, bekendgemaakt. De staatssecretaris van VROM heeft mede namens de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van sociale zaken het Zwitsers rapport naar de Tweede Kamer gestuurd en daarbij op basis van de huidige stand van de wetenschap geconcludeerd dat:

- de Zwitserse onderzoekers het onderzoek naar de mogelijke effecten op het welbevinden hebben uitgevoerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Nederlandse Gezondheidsraad;
- de onderzoekers geen effecten hebben gevonden van blootstelling aan UMTS-velden op de onderzochte gezondheidsaspecten;
- de resultaten van het Zwitsers onderzoek dusdanig eenduidig en helder zijn dat zij de maatschappelijke ongerustheid kunnen wegnemen. Ondanks dat daar expliciet naar is gezocht zijn er geen aanwijzingen gevonden dat UMTS-velden leiden tot een verminderd welbevinden of vermindering van cognitieve functies;
- de resultaten in lijn zijn met wat de WHO stelt: basisstations en draadloze technologieën hebben geen korte of lange termijneffecten op de gezondheid;
- plaatsing van UMTS-antennes vanuit gezondheidsoverwegingen verantwoord is. Er wordt voldaan aan de randvoorwaarden van volksgezondheid, leefmilieu en veiligheid.

Een Brits onderzoek concludeert dat de klachten van straling wel degelijk bestaan, maar dat ze niet veroorzaakt worden door de straling, maar door suggestie. Het gaat hier om gezondheidsklachten als slapeloosheid, chronische vermoeidheid, chronische hoofdpijn, het horen van fluittonen etc.

Niet de straling dus, maar enkel de fysieke aanwezigheid van zendinstallaties heeft al psychosociale effecten op de gezondheid. Om die reden alleen al dient er prudent te worden omgegaan met zendinstallaties in gebieden welke vooral door woningbouw worden gedomineerd. Hier kunnen dit soort gevoelens van onveiligheid leiden tot sociale onrust.

De rijksoverheid heeft onder coördinatie van VROM medio 2008 een breed onderzoeksprogramma opgezet rond electromagnetische velden en gezondheid. Niet omdat er reden is voor zorg, maar om een brede expertise te ontwikkelen en een vinger aan de pols te houden bij nieuwe ontwikkelingen. Verder is er een wetenschappelijk kennisplatform waar burgers, overheden en het bedrijfsleven terecht kunnen met vragen.

Inmiddels is er door de Raad van State jurisprudentie gevormd omtrent de besluitvorming tot het plaatsen van zendinstallaties in relatie tot de gezondheid. De voornaamste conclusies zijn:

“In de geuite vrees voor gezondheidsrisico's door UMTS-straling had de gemeente geen aanleiding moeten vinden om de vrijstelling voor de zendmast te weigeren. De gemeente heeft in redelijkheid aansluiting kunnen zoeken bij het standpunt van de regering dat de voorhanden zijnde onderzoeken geen aanleiding geven de plaatsing van UMTS-masten bij woonbebouwing te voorkomen.”

Zaaknummer: 200508690/1 Datum uitspraak: 19 juli 2006

“De enkele stelling van appelland dat gezondheidsrisico's niet zijn uitgesloten, betekent niet dat het college om die reden niet in redelijkheid heeft kunnen besluiten de gevraagde vrijstelling te verlenen.”

Zaaknummer: 200606703/1 Datum uitspraak: 13 juni 2007

“De Afdeling acht het niet aannemelijk dat het advies van de Gezondheidsraad op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen en/of inhoudelijk onjuist is. Het college heeft het advies van de Gezondheidsraad dan ook aan het bestreden besluit ten grondslag mogen leggen.”

Voorgesteld wordt om met betrekking tot de gezondheidsaspecten in relatie tot zendmasten voor mobiele communicatie het standpunt van de centrale overheid te volgen zoals dat is verwoord door het ministerie van VROM. Dit heeft tot gevolg dat het in 1999 vastgestelde beleid in die zin kan worden aangepast door de vereiste dat bij elke aanvraag voor het oprichten van een zendinstallatie een berekening van de te verwachten elektrische en magnetische veldsterkte ter plaatse van de dichtst bijzijnde woonbebouwing overgelegd moet worden, te laten vervallen. Alleen als de antenne-installatie een vermogen heeft van meer van vier kilowatt is de installatie milieuvergunningplichtig. De noodzaak tot het verstrekken van een milieuvergunning voordat de installatie wordt opgericht blijft in dat geval onverkort van kracht.

6.3 vraag en aanbod

Het huidige beleid voldoet niet meer aan de vraag die er vanuit de snelle technologische ontwikkelingen aan gesteld worden. De nieuwe ontwikkelingen vragen meer specifiek om aanpassing van het beleid ten aanzien van de fysieke kenmerken van de zendinstallaties, de geografische plaatsing ervan en de dichtheid van het netwerk. De gebiedsgerichte benadering zal verder moeten worden genuanceerd.

6.3.1 onderzoek naar de vraag

De nieuwe ontwikkelingen vragen meer specifiek om een aanpassing van het beleid ten aanzien van de fysieke kenmerken van de zendobjecten, de geografische plaatsing ervan en de dichtheid van het netwerk. Daarvoor zal de gebiedsgerichte benadering verder moeten worden genuanceerd.

Het gebruik van de 3^e generatie (3G) technologie en het toenemend gebruik van mobiele communicatie, ook voor professionele (zorg, medisch, veiligheid) toepassingen noodzaakt tot een optimalisering van de gegarandeerde bereikbaarheid van zender en ontvanger. Een verdere verdichting van het netwerk is noodzakelijk. Uit de evaluatie van het huidige beleid is reeds gebleken dat stedenbouwkundige ontwikkelingen van invloed zijn op de noodzaak tot het plaatsen van (meer) antenne-installaties.

Om de noodzakelijke verdere verdichting zoveel mogelijk te beperken is met de providers afgesproken dat er naast het optimaliseren van het zgn. "site-sharing", het gebruik maken van elkaars masten, zoveel mogelijk zal worden getracht om de bestaande masten geschikt te maken voor de UMTS-toepassing en masten welke niet meer worden gebruikt te verwijderen.

6.3.2 mogelijkheden aanbod

Het beleid voor het plaatsen van zendmasten moet er op gericht zijn om zoveel mogelijk visuele horizonvervuiling van de stad tegen te gaan. Zoveel mogelijk zal rekening moeten worden gehouden met gevoelens van sociale onrust bij het oprichten van zendinstallaties, los van de vraag of die gevoelens ook daadwerkelijk wetenschappelijk zijn onderbouwd. Vanzelfsprekend wordt aansluiting gezocht bij het bestaande beleid ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit in de stad. Dat beleid en de toetsing ervan is in mei 2004 verwoord in de nota Welstand Transparant. Deze nota is het toetsingskader voor de Welstands- en Monumentencommissie bij de beoordeling van bouwplannen die een (bouw)vergunning behoeven.

6.3.3 plaatsingsbeleid

Er bestaan drie verschillende soorten masten: micromasten, dakmasten en vrijstaande masten. Ieder type heeft een andere dekkingsgraad en een andere capaciteit. De inzet van een bepaald type hangt af van de vraag naar bereikbaarheid in de directe omgeving. Die dekkingsgraad is bijv. in een buitengebied kleiner dan in de drukke binnenstad. In het buitengebied kan volstaan worden met minder installaties, maar die moeten dan wel een groot bereik hebben. De zoekvraag is dus afhankelijk van omgevingsfactoren. Dit vraagt om een vergelijkbare aanpak als de nota Welstand Transparant. Immers ook hier zijn de welstandscriteria afhankelijk van de typologie van de gebouwde omgeving.

Om aan de toenemende vraag naar het plaatsen van zendmasten te kunnen blijven voldoen ligt het voor de hand de mogelijkheden in de gebieden met bepaalde typologische kenmerken te verruimen. Voorgesteld hiervoor aan te haken aan de systematiek van het gebiedsgerichte beleid uit de welstandsnota dat gebruik maakt van de typologische kenmerken van de gebouwde omgeving. Dit is een veel fijnmazigere indeling dan de bestaande 5 gebieden in het huidige beleid. Vanzelfsprekend zijn de aanpassingen besproken met de Welstands- Monumentencommissie en voorzien van een positief advies van deze commissie. Naast een fijnmazige gebiedsindeling met 25 typologieën maakt men gebruik van criteria op drie verschillende niveau's.

6.4 Zoekcriteria

Bij het zoeken naar een geschikte locatie voor het plaatsen van een zendmast wordt er onderscheid gemaakt in:

1. algemene zoekcriteria
2. gebiedsgerichte zoekcriteria
3. objectgerichte zoekcriteria

ad 1 algemene zoekcriteria

Algemene criteria hebben betrekking op de zendinstallatie zelf en de uitstraling die deze in het algemeen op de omgeving heeft. De algemene criteria zijn:

- a. uitgangspunt bij het plaatsen van alle zendmasten is: het minimaliseren van de visuele aanwezigheid van zendinstallaties op zich, zowel vanuit de openbare ruimte als vanuit gebouwen (met name woongebouwn);
- b. Het minimaliseren van de visuele invloed op de beleving van de omgeving, zowel op de openbare ruimte (met name beschermd stadsgezicht) als op de architectuur van gebouwen (met name op monumenten en monumentale complexen);
- c. uitgangspunt bij het plaatsen van alle zendmasten is site-shared, hetgeen wil zeggen dat providers zoveel mogelijk van elkaars (bestaande) masten gebruik moeten maken;
- d. de inrichting op maaiveldniveau (erfafscheiding, kasten en leidingen) wordt qua ontwerp afgestemd op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving;
- e. vrijstaande masten dienen zo ver mogelijk van een woonbestemming te worden gesitueerd. Daar waar fysiek mogelijk, 75 meter of meer. Daar waar dit echt niet mogelijk is kan medewerking worden verleend tot minimaal 40 meter afstand tot de woonbestemming. In uitzonderlijke situaties kan de gemeente medewerking verlenen aan plaatsing van vrijstaande prik/buismasten. Prik/buismasten hebben het voorkomen van lantaarnpalen;
- f. dakmasten staan niet onnodig in het zicht en bijbehorende kasten staan altijd uit het zicht.

Ad 2 gebiedsgerichte zoekcriteria

Gebiedsgerichte criteria hebben betrekking op ruimtelijke kenmerken die de omgeving van de installatie heeft. We onderscheiden 4 gebieden met een 25-tal verschillende typen weefsels. De onderscheiden typen komen overeen met die uit het bestaande beleid van de welstandsnota. De gebieden hebben de codering:

- a. historische gebieden (H1 t/m H3);
- b. woongebieden (W1 t/m W10);
- c. bedrijfsterreinen (B1 t/m B4);
- d. buitengebieden (G1 t/m G4);
- e. bijzondere bebouwing (T1 t/m T4).

De 4 gebieden zijn specifiek voor deze beleidsnota, de 25 typen zijn indicatief als zoekgebied bedoeld. De uiteindelijke juridische bestemming is maatgevend:

a. historische gebieden (binnenstad en dorpskernen of linten).

Voor dit gebied geldt:

- geen vrijstaande masten;
- dakmasten zijn aan het zicht onttrokken;
- micromasten mits virtueel onzichtbaar, opgenomen in straatmeubilair.

b. woongebieden.

Voor dit gebied geldt:

- geen vrijstaande masten in W gebieden, wel eventueel in de ingesloten G1 of T4 gebieden;
- dakmasten enkel op gestapelde woningbouw;
- micromasten bij voorkeur op T1, T2, T3 of T4.

c. bedrijfsterreinen.

Voor dit gebied geldt:

- vrijstaande masten alleen op B1 en B4;
- dakmasten geen bezwaar;
- micromasten geen bezwaar.

d. buitengebieden (groengebieden).

Voor dit gebied geldt:

- geen vrijstaande masten in G2, G3 en G4;
- dakmasten in G3 en G4, voor zover in de laatste bebouwing aanwezig is die geen grondgebonden woningbouw betreft
- micromasten geen bezwaar.

Ad 3 objectgerichte criteria

Bepaalde gebieden, objecten en complexen hebben een bijzondere kwaliteit en kwetsbaarheid. Dit zijn het beschermd stadsgezicht, de rijksmonumenten, het

maastricht's planologisch erfgoed en bijzondere ensembles en complexen. Voor deze objecten gelden de criteria:

- geen vrijstaande masten binnen beschermd stadsgezicht, bij rijksmonumenten en bijzondere ensembles of objecten aangegeven op de kaart;
- geen dakmasten op rijksmonumenten en bijzondere ensembles of objecten, tenzij in de architectuur geïntegreerd;
- micromasten geen bezwaar.

Samenvattend:

Van een grove gebiedsgerichte benadering met 5 gebieden en 3 functies gaan we naar 4 gebieden met een fijnmazige indeling in 25 types. Daarnaast splitsen we het beleid uit naar het type zendmast. Dit moet een antwoord zijn op de vraag naar meer flexibiliteit in het vinden van een locatie. Ook moet het meer flexibiliteit opleveren voor het verkrijgen van voldoende dekking.

6.5 Welstandsparagraaf

Aangezien er een direct verband bestaat tussen het type mast en de aard van de (gebouwde) omgeving is de keuze van het type mast niet vrij maar afhankelijk van technische eisen zoals dekkingsgraad en bereik. Als bouwwerk zelf zijn de masten van ondergeschikte aard en zullen ze zich zoveel mogelijk moeten voegen naar de omgeving. De mogelijkheden zijn daarbij beperkt omdat het bouwwerk op zich een technische voorziening is die in zijn aard al een minimale fysieke omvang nastreeft en een hoge mate van uniformiteit kent. De welstandseisen die hieraan gesteld worden kunnen hooguit nog betrekking hebben op bijvoorbeeld de positie en kleurstelling in relatie tot de omgeving. Er kunnen dus geen specifieke criteria voor de masten zelf worden opgesteld.

Welstandscriteria voor zendinstallaties moeten dus betrekking hebben op het bouwen zelf (zie hiervoor de algemene welstandscriteria), de uitstraling die het bouwwerk in het algemeen op de omgeving heeft (zie hiervoor de gebiedsgerichte welstandscriteria) en eventueel de gebouwen waarop of naast deze installaties geplaatst worden (zie hiervoor de objectgerichte welstandscriteria)/ De nota Welstand Transparant is het toetsingskader voor deze vergunningsplichtige bouwwerken en voorziet hierin. De nota zelf hoeft dus niet te worden aangepast.

7. Communicatie

Ten aanzien van de voorgenomen plaatsing van antennes op woongebouwen waarin woningen worden verhuurd is een landelijke procedure afgesproken. Er wordt aan iedere huurder gevraagd zijn zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van het voornemen tot plaatsing van een antenne op het woongebouw. Pas als meer dan 50% van de huurders met de plaatsing tegenstemt, kan de antenne op het woongebouw niet gerealiseerd worden. Deze procedure wordt geheel buiten de gemeente om door de provider en huurders onderling afgehandeld.

Indien er een voornemen bestaat tot het plaatsen van 40m masten dient er een bouwvergunning te worden aangevraagd. Naast de bouwvergunningsprocedure worden op initiatief van de gemeente de betreffende buurtkaders geïnformeerd omtrent de voorgenomen plaatsing. Er moet afstemming plaatsvinden over de concrete locatie van de zendmast.

Uitgebreid informatie over antenne-installaties in het algemeen, de werking van mobiele telefonie, de gezondheidsaspecten, wet- en regelgeving etc. is te vinden op de website van het antennebureau: www.antennebureau.nl.

Het Antennebureau is het informatiebureau van de overheid over antennes. Het bureau geeft voorlichting, informatie en advies aan burgers, lokale overheden, woningcorporaties, zorgverleners en andere geïnteresseerden. U kunt bij het bureau terecht met vragen over gezondheid, wet- en regelgeving en techniek. Het Antennebureau beheert ook het Antenneregister, met de locaties en gegevens van antennes in Nederland.

8. Voorstellen:

- kennis nemen en instemmen met de evaluatie van het huidige beleid en wijziging van het beleid;
- de behoefte onderkennen aan een toenemende vraag naar het plaatsen van zendinstallaties door toenemend gebruik van mobiele communicatie en ontwikkeling van technologieën;
- het bestaande beleid (tabel paragraaf 4) te verruimen naar de op maatwerk afgestemde zoekcriteria (paragraaf 6.4);
- Deze criteria integreren in de revisie van de Welstandsnota 2008;
- met betrekking tot de gezondheidsaspecten in relatie tot zendmasten voor mobiele communicatie wordt het standpunt van de centrale overheid gevolgd zoals dat is verwoord door het ministerie van VROM .
- Dit heeft tot gevolg dat het in 1999 vastgestelde beleid in die zin kan worden aangepast door het vereiste dat bij elke aanvraag voor het oprichten van een zendinstallatie een berekening van de te verwachten elektrische en magnetische veldsterkte ter plaatse van de dichtst bijzijnde woonbebouwing overlegd moet worden, te laten vervallen
- De communicatie met de buurtkaders te doen plaatsvinden als beschreven in paragraaf 7;
- De raadscommissie SO te informeren.

Maastricht, 20 januari 2009

Vergunnen, Toezicht en Handhaven